

UN BICENTENARI: 1815- 2015

Les reflexions de l'article volen ser una senzilla aportació per saber com apropar-nos als aniversaris o esdeveniments o efemèrides i fer-ne una aplicació de caire general partint d'un cas particular significatiu.

Tres anys de preparació o tres cursos amb una triple temàtica per la celebració del naixement del Fundador de la Família Salesiana: 1815-2015. Molt? Poc? No ho sé. Però preparar un fast porta sempre el seu temps si es vol que tingui una significació vital, no calendàrica.

Fa anys vaig aprendre dels meus mestres dues idees importants, entre altres. La primera que la biografia d'un sant (diríem d'un gran personatge) pot tenir tantes pàgines sobre les virtuts com sobre els defectes. Avui diríem aquesta famosa ombra del psicoanalista Carl Jung.

La segona va ser que els sants (diríem els grans personatges) són per admirar i no imitar. Admirar que no enveja per anar treballant l'interior partint de les pròpies qualitats per tal de no imitar-los o copiar. Avui dia diríem estar alerta amb les falses identificacions en lloc de la recerca no tant de la pròpia identitat sinó mateixitat (ipseïtat).

Els sant són persones que la institució reconeix que han tingut una vida virtuosa, si més no, molt donada als altres amb una interioritat pregonada o de vida espiritual. Portats a terme els seus objectius. Tota persona que està en els altars, ha fet servir les qualitats físiques, emocionals i intel·lectuals que la naturalesa li ha donat. D'això ningú se n'escapa. No s'és sant sense trepitjar de peus a terra, però cada personatge d'acord amb la seva estructura psíquica.

Per altra banda, dels sants com d'altres personatges sempre es parla del seu "zenit", del seu triomf. Però caldria molt veure com han fet el camí, no únicament que hi han arribat de la forma que diuen els llibres. Des de la psicologia profunda podem contemplar l'estructura psíquica amb uns altres ulls que només abans es dirigien als fets, a les accions. Les crisis, els moments turbulents, les fantasies sexuals, les emocions d'odi i rancor... tota aquesta part fosca, com diu Jung. Tota aquesta libido constructiva com destructiva, com diu Freud. Tota aquesta capacitat de ser més que tenir, com afirma Fromm. Tot aquest gran Desig de tot ésser humà que parla Lacan. Tot es troba en tot ésser humà. I Els sants o les santes en el calendari cristià, com els grans personatges de la història en el calendari civil o polític com tots els grans mestres de les altres tradicions, tots han patit, han sofert, aquesta part fosca. Mai l'han negada. Però, això sí, han intentat canalitzar-la, gestionar-la, domtar-la d'acord amb criteris de religiositat, espiritualitat o interioritat de l'època. Practicar una escala de valors de forma radical, convençuda, enèrgicament i donant la vida si cal. Avui en dia, parlant des de la psicologia transpersonal cada persona en al seva pròpia biografia arriba als nivells de consciència que el seu treball personal li permet, no el que vol. I amb aquesta limitació, podrà acceptar que hi ha nivells que ens sobrepassen, ens embolcallen, ens encapsulen, ens engloben. Una Realitat Radical o Alteritat que és més que ell mateix. I tot sant o personatge admirat ha patit, ha passat, ha evolucionat per aquests terrenys foscors de tot ésser humà.

Doncs bé, faig esment d'aquestes reflexions per a introduir el bicentenari o la preparació d'aquest esdeveniment d'una persona posada a la gloria de Bernini (Roma),

el 1 d'abril de 1934: Joan Melcior Bosco Occhiena. Nascut el 15 (i no 16) d'agost de 1815 al Piemonte (Itàlia). Orfe de pare als dos anys. Dos germans, un mig-germà, el gran, Antoni, i un altre germà del tot: Francesc, el petit. I una mare, Margarida, que va voler dedicar-se a l'educació dels fills que refer la seva vida matrimonial. Pobresa accentuada, canvis de llocs. Moments turbulents tant econòmicament com políticament on l'església si veu immersa. Per tant, tota una infantesa i adolescència marcada per un ambient conflictiu. Mogut. Incert. I en el seu caminar, amb ple de dubtes al principi, Joan Bosco decidirà fer-se sacerdot. Passarà per les seves crisis personals, per les seves malalties, que avui diria, psicosomàtiques. Un caminar dur, però clar. Un jove decidit a emprendre un camí nou al servei del Senyor. L'ambient religiós a Piemonte és molt accentuat enfront a una relaxació clerical.

Tota una vida escrita en milers de pàgines (setze mil i escaig). Aquestes pàgines formen el que se'n diuen Les Memòries Biogràfiques (MB) en 19 volums, que existeixen també en castellà, que van passant, com tota obra, pel garbell o sedàs de la crítica històrica com es fa en tota obra. Una història crítica sota les mans d'un Alberdi, Braido, Desramaut, Motto, Prellezo, Stella, Wirth, entre altres. Darrerament per Lenti amb els tres volums sobre *Don Bosco: Historia y carisma (2011)*.

I per a preparar bé aquest bicentenari, tres anys de preparació. Un trienni sota la temàtica següent: La història (2011-12). La pedagogia (2012-13). L'espiritualitat (2013-2014) i aleshores la gran diada junt amb el 27è Capítol General de la Congregació Salesiana. Què es fa ara en aquests moments de canvi històric d'època, d'un nou paradigma? Com continuar l'esperit bosquià o salesià? L'empenta donada per un home amb mentalitat empresarial i multinacional impregnada d'Amor?

Una lliçó que vaig aprendre en una trobada a l'estiu del 1967, a Lió, va ser quan vaig preguntar a una persona responsable de la formació dels joves salesians sobre el futur de la França Salesiana. Em va respondre'm d'una forma que encara la trobo molt vàlida. Em va recordar un fet narrat en un llibre del Nou Testament: Els fets dels apòstols (5,38). *“En Gamaliel, docte fariseu, va dir al sanedrí que buscava les pessigolles a Pere i Pau: Deixeu-los en pau. Si el que fan és obra dels homes caurà per si mateix, però si es obra de Déu no podreu fer-hi res”*. Cal reflexionar aquestes paraules de Gamaliel. Hem de treballar molt, però al mateix temps deixar-ho tot en mans de Déu. Ser il·luminats. Percebre la Fontana de Deïtat

Doncs bé, en un moment crucial de plena crisi de tota mena d'estructures eclesiàstiques (que no eclesial), les quals són únicament mitjans per donar a conèixer Jesús, com a persona íntegra, pregona, de gran fondària, exemple de no-dualitat i Jesús ho va manifestar, a més de mirall per a tot ésser humà, hom ha de poder sàviament acceptar la nostra limitada història. Acceptar les formes històriques. Acceptar els temps de canvi. Situar-se en les coordenades d'espai i temps, sempre relatives com a mapa d'explicació, però no com a realitat. Això farà acceptar que Déu, la Llum, la Inefabilitat, la Fontana de l'Esplendor continuarà fent, actuant amb formes diferents per tal que tot ésser humà pugui evolucionar, desenvolupar-se, créixer. Aquesta tasca és inevitable, necessària, però el com, la forma, els models són variables.

Un trienni de preparació per als canvis geogràfics i mentals, posant la mà humana amb tota la força, però mà humana suportada per una altra. No es poden canviar els papers. I don Bosco deia: *“Jo no penso mai que la mort pot truncar els meus plans, sinó que faig cada cosa com si fos la darrera de la meva vida. Començaré una empresa, tal volta, no tingui temps suficient per a portar-la a terme, però no importa; faré quant pugui, encara que fos aquell el darrer dels meus dies. Treballo sense repòs, com si hagués de viure encara molts anys”* (MB 2, 373).

La persona lectora pot contemplar que l'article no cau dins la línia científicista de la racionalitat, sinó dins la línia de la saviesa o raonabilitat. La ciència és fragmentària, la saviesa és holística.